

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ: СЕМАНТИКА І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Олександр Слободяник¹

¹ кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН України, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-0915-2249>, e-mail: oleksandrslobodianuk@ukr.net

Реферат:

Актуальність: інноваційні процеси, що відіграють важливу роль у контексті розвитку економіки України, викликають необхідність впровадження сучасних форм, методів і технологій, досягнень науково-технічного прогресу в соціальний, економічний та освітній простір, законодавчим підсиленням економічних та освітніх інтересів України у сфері державно-приватного партнерства. В Україні розвиток партнерських відносин держави, бізнесу та освіти знаходиться на початковому етапі, тому існує необхідність їх наукового дослідження, зокрема, необхідно здійснити аналіз стану розвитку таких відносин у сфері професійної (професійно-технічної) освіти (далі: П(ПТ)О).

Мета: визначити сутність поняття «державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти», виявити перспективні напрями його розвитку в Україні, виокремити й охарактеризувати основні етапи створення та функціонування проєктів державно-приватного партнерства в освітній галузі.

Методи: теоретичні (синтез, індукція, узагальнення); емпіричні (вивчення літературних джерел, наукових праць, нормативно-правових документів та аналіз сутності поняття «державно-приватне партнерство» у сфері П(ПТ)О).

Результати: здійснено аналіз зарубіжних та вітчизняних наукових джерел з проблем державно-приватного партнерства у сфері освіти, окреслено перспективні напрями його розвитку в системі освіти України, досліджено особливості створення й функціонування проєктів державно-приватного партнерства в освітній галузі.

Висновки: визначено зміст поняття «державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти» (взаємодія закладів П(ПТ)О та структур бізнесу на основі взаємних інтересів для досягнення спільних цілей; співпраця між державою та бізнесом з метою реалізації освітніх проєктів на основі законодавчих актів та спеціальних угод); з'ясовано перспективи розвитку досліджуваного феномену (вивчення європейського досвіду розвитку публічно-приватного партнерства; запровадження нових проєктів, спрямованих на інвестування у інноваційний розвиток системи П(ПТ)О відповідно до регіональних пріоритетів; розширення можливостей взаємодії закладів П(ПТ)О із державними та приватними партнерами задля організації дуального навчання й підвищення якості практичної підготовки здобувачів освіти); охарактеризовано основні етапи створення та функціонування проєктів державно-приватного партнерства в освітній галузі (підготовчий, організаційний, функціональний, діагностично-корекційний).

Ключові слова: професійна (професійно-технічної) освіта, державно-приватне партнерство, бізнес, проєкти, партнерські відносини.

Вступ. Інноваційні процеси, що відіграють важливу роль у контексті розвитку економіки України, викликають необхідність упровадження сучасних форм, методів та технологій, досягнень науково-технічного прогресу в соціальний, економічний та

освітній простір, що потребує законодавчого підсилення економічних та освітніх інтересів України у сфері державно-приватного партнерства.

Сучасна система професійної (професійно-технічної) освіти має дуже швидко і якісно реагу-

вати на динамічний економічний та технологічний розвиток суспільства. Тенденції розвитку економіки України, суттєво впливаючи на процес формування та модернізації системи, ставлять перед закладами професійної (професійно-технічної) освіти нове завдання – готувати висококваліфікованих фахівців відповідно до запитів роботодавців. Окрім вирішення проблем економічного плану, це дасть змогу підвищити як соціальний статус, так і соціальну захищеність випускників, забезпечить професійний та особистісний розвиток майбутніх кваліфікованих робітників. У цих умовах особливого значення набувають питання визначення актуальних напрямів інтеграції закладів професійної (професійно-технічної) освіти з виробничими структурами, що істотно вплине на якість підготовки конкурентоспроможних випускників, затребуваних на ринку праці.

Одним з основних напрямів трансформації національної системи професійної (професійно-технічної) освіти на сучасному етапі є її подальше реформування щодо розвитку співпраці закладів професійної (професійно-технічної) освіти з приватними партнерами. Дієвим засобом підвищення ефективного функціонування державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти є розвиток партнерських відносин держави та бізнесу, що дасть змогу залучити для стабільного розвитку цих закладів додаткові ресурси й інвестиції. У такій системі відносин відбувається об'єднання ресурсів і потенціалу держави та бізнесу, що зумовлює підвищення ефективності партнерства за рахунок доцільного використання ресурсів, спільного розподілу ризиків та відповідальності між державним і приватним секторами.

У сучасних умовах економічного розвитку України взаємодія між державою і приватним сектором в різних галузях характеризується як державно-приватне партнерство. Для розуміння суті, призначення та процедури реалізації державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти необхідно звернутися до аналізу наукових праць та нормативно-правових документів.

Джерела. Різним аспектам розвитку державно-приватного партнерства в Україні присвячені праці таких українських науковців, як: Т. Артемової, О. Берданова, Н. Бондар, О. Василюва, В. Вакуленко, О. Вінник, О. Головінова, О. Десятьок, І. Запатріної, Н. Сич, Ю. Лебединського, Т. Лебеде, Г. Знаменського, В. Удовиченко, О. Мартякової, І. Нейкової, С. Павлюка,

К. Павлюка, П. Шилепницького та інших дослідників. У дослідженнях вони використовують термін «державно-приватне партнерство», що відтворює суть відносин органів державної влади, органів місцевого самоврядування та приватних партнерів. Такий підхід до розуміння поняття державно-приватного партнерства визначає взаємодію держави та приватного сектора, однак виключає співпрацю громадянських інститутів у соціальній, політичній та економічній сферах суспільної діяльності.

Партнерство держави й бізнесу розглядається у працях таких зарубіжних учених: М. Бек, Б. Вайс, К. Грив, М. Геддс, Дж. Делмон, М. Б. Джеррард, Е.-Г. Кляйн, Ю. Копеньян, Ф. Оладеїнде, А. Н. Лінка, Г. Паолетто, А. Регинато, П. Розенау, Е. Савас, Г. Тесман, Х. В. Хам, Г. А. Ходж, К. Хардкасл. Державно-приватне партнерство ними трактується різнорівнево: з однієї сторони – це «система відносин держави й бізнесу, що широко використовується як інструмент економічного й соціального розвитку на міжнародних, національних, регіональних і місцевих рівнях»; а з іншої – це «конкретні проекти, реалізовані спільно державними органами і приватними компаніями на базі об'єктів державної та комунальної власності».

Метою статті: визначити сутність поняття «державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти», виявити перспективні напрями його розвитку в Україні, виокремити й охарактеризувати основні етапи створення та функціонування проектів державно-приватного партнерства в освітній галузі.

Результати та обговорення. На думку дослідників, термін «партнерство» тлумачиться у декількох значеннях. Наприклад, як похідне поняття від терміна «партнер» (фр. *Partenaire*) – особа, що виступає разом з іншим; учасник; компаньйон, товариш у певній справі. Йдеться про взаємозв'язок, співпрацю, спільну діяльність двох чи більше суб'єктів, які виконують певне завдання (Узунов, 2015, с. 15). З позицій економічних учень, «партнерство» – це співпраця між двома і більше фізичними чи юридичними особами, фірмами, корпораціями, регіональними, міжрегіональними, міждержавними організаціями, що беруть участь у спільних справах, проєктах, програмах (Лаптії, 2012, с. 165).

Водночас незаперечним є те, що об'єднуючим елементом до визначень поняття державно-приватного партнерства є співпраця державних інституцій та приватного сектора з метою задоволення суспільних потреб.

На законодавчому рівні суть поняття «державно-приватне партнерство» закріплено в Законі України «Про державно-приватне партнерство в Україні» (2010). Так, «державно-приватне партнерство – це співробітництво між державою України, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому Законом України «Про державно-приватне партнерство в Україні» (2010) та іншими законодавчими актами, та відповідає ознакам державно-приватного партнерства, визначеним спеціальним законодавством».

Проект Закону «Про професійну освіту» (2016) містить вісім явних згадок про державно-приватне партнерство. Стаття 4.2 підносить державно-приватне партнерство до рівня базової засади управління системою професійної освіти. Стаття 49 законопроекту повністю присвячена питанням державно-приватного партнерства та передбачає широкі можливості щодо його форм, діяльності та фінансування. У ній йдеться ще про чотири законодавчих акти, які впливатимуть на формування цієї концепції в Україні, а саме: Конституція, Цивільний кодекс, Господарський кодекс, Закон України «Про державно-приватне партнерство». Це залишає багато простору для тлумачень на усіх рівнях управління. Додають невизначеності обмеження, які накладаються законодавством на діяльність державних установ, зокрема закладів професійної освіти, обласних департаментів освіти та регіональних рад професійної освіти. Перш ніж масштабне впровадження ДПП стане дійсно економічно доцільним у системі професійної освіти в Україні, необхідно спростити цю ситуацію. Відповідно, закладам професійної (професійно-технічної) освіти та іншим установам належить установлювати зв'язки з приватним сектором на основі формальних домовленостей, що називаються державно-приватним партнерством. Ці механізми можуть бути дуже гнучкими, що дасть змогу державним органам реалізовувати заходи, які вони не змогли б здійснити самотужки. Подробиці такого партнерства викладаються у контракті, який, серед іншого, описує заходи, які реалізовуватимуться партнерами, а також відповідні правила щодо управління та фінансування цих заходів.

Аналіз досвіду зарубіжних країн, проведений Н. Дутко, свідчить, що характерними ознаками механізмів забезпечення державно-приватного партнерства є:

- довготривалість взаємовідносин між органами державної влади та приватними партнерами;
- у процесі впровадження механізмів управління інфраструктурою приватними партнерами забезпечується збереження державної та комунальної форм власності на об'єкти;
- визначення приватних партнерів забезпечується з дотриманням принципів відкритості та прозорості органів державної влади;
- показник результативності та ефективності державно-приватного партнерства характеризується наданням якісних та недорогих послуг;
- поєднання ресурсів фінансово-кредитних установ під гарантії органів державної влади;
- чіткий у розподіл у договорі державно-приватного партнерства ризиків, зобов'язань та відповідальності;
- контроль за якістю надання послуг приватними партнерами, моніторинг результативності проектів за участю громадських організацій (Дутко, 2010).

Отже, предметною сферою партнерства держави та приватного сектора є відносини у процесі взаємодії держави і бізнесу, а конкретніше, це: реалізація проекту на засадах державно-приватного партнерства (більш широке трактування); відносини між державою та бізнесом, де приватний партнер виконує більшу частину функцій або й усі функції державного сектору, такі як: проектування, фінансування, будівництво чи відновлення, ремонт, експлуатація чи обслуговування тощо. Ці функції виконуються щодо об'єктів державної власності.

Більшість вітчизняних дослідників поділяють думки західних дослідників, наприклад, І. Нейкова (2010а, с. 156) вважає, що «концепція державно-приватного партнерства може бути реалізована в найважливіших сферах, що зачіпають загальнонаціональні інтереси (соціальна сфера, транспорт, енергетика та ін.), зокрема в інноваційному секторі економіки, і належить до сфери здійснення активної державної промислової політики та реалізації «узгоджувальних» (що стосуються договірної партнерства держави і корпорацій) принципів взаємодії та макропланування».

Як систему відносин державно-приватного партнерства розглядають А. Мельник, С. Підгаєць та ін. (Мельник, 2017, с. 30-31). Зміст цього поняття розглядався як проектна діяльність, як форма нової організації праці та інших проявів у спільній діяльності держави і приватного сектора (Шарова, 2015; ФНІ 360, 2015).

Деякі вчені не конкретизують, які функціональні завдання лежать при партнерській взаємодії держави та бізнесу, а мають на увазі, в першу чергу, реалізацію проекту на засадах державно-приватного партнерства: реалізація суспільно значущих проектів (Нейкова 2010), реалізація суспільно значущих проектів (Артемова, 2010), реалізація суспільно значимих проектів (Павлюк К. і Павлюк С., 2010), реалізація соціально-економічних проектів (Мартякова, 2011), реалізація проектів у багатьох сферах економіки (Знаменський, 2009).

Цільове призначення партнерської взаємодії між державою і приватним сектором здебільшого визначається ученими для вирішення соціально-економічних завдань. Наприклад, українські вчені І. Запатріна й Т. Лебеда (2011, с. 57) розглядають взаємодію держави та приватного сектору задля вирішення суспільно-важливих проблем (задач) в інтересах суспільства в цілому чи окремої територіальної громади. Т. Артемова (2010, с. 110) називає таку взаємодію «реалізація суспільно значимих проектів».

Виходячи з наведених визначень, можна стверджувати, що мета партнерської взаємодії держави та приватного сектору полягає в вирішенні завдань державного управління/регулювання соціально-економічним розвитком країни/регіону в пріоритетних сферах економіки.

Українська дослідниця І. Нейкова (2010) вважає, що концепція державно-приватного партнерства повинна реалізовуватися у найбільш важливих сферах (соціальна сфера, транспорт, енергетика тощо), а також і в інноваційному секторі розвитку економіки, що розуміється «як сфера проведення активної державної політики і реалізації «погоджувальних» принципів взаємодії і макропланування».

К. Павлюк і С. Павлюк визначають широкий спектр сфер застосування: економічна, політична, соціальна, гуманітарна та інші сфери суспільної діяльності (Павлюк, 2010). Таку точку поділяє Г. Знаменський (2009, с. 7) та Т. Артемова (2010, с. 110). На їх думку, державно-приватне партнерство реалізується у широкому спектрі сфер діяльності економіки.

На думку Г. Знаменського (2009, с. 7), поняття «державно-приватне партнерство (публічно-приватне партнерство)» є узагальнюючим для різноманітних форм партнерства, адже кількість форм партнерства, передбачених господарським кодексом України, є значно ширшим, у порівнянні з тими формами, які обмежені поняттям «державно-приватне партнерство». О. Сімсон (2012, с. 240) вважає, що державно-приватне партнерство – це особлива організаційно-інституційна форма взаємовідносин між державою та бізнесом, що здійснюється на основі договору (без створення юридичної особи) або юридичної особи (у тому числі, як договірною об'єднання підприємств)».

Отже, у науковій літературі розрізняють контрактну (договірні відносини між державою та приватним сектором) та інституційну (створення та/або спільна участь держави і бізнесу в господарській організації корпоративного типу) форми державно-приватного партнерства.

На основі проведеного дослідження з'ясовано, що підходи науковців до визначення поняття «державно-приватне партнерство» відрізняються різноманітністю та неоднорідністю. Одні автори акцентують увагу на суспільній значущості проектів державно-приватного партнерства, інші розглядають як інструмент залучення приватних інвестицій в економіку для вирішення державних завдань, деякі дослідники вважають, що державно-приватне партнерство є інструмент державного управління/регулювання.

А. Павлюк й Д. Ляпін (2012, с. 40) зазначають, що «особливістю проектів державно-приватного партнерства є те, що їх взаємовигідність базується на загальній зацікавленості партнерів в ефективному використанні ресурсів протягом всього життєвого циклу проекту – на стадіях проектування, будівництва та експлуатації».

Українська дослідниця О. Вінник (2010, с. 117) вважає, що державно-приватним партнерством не слід визначати будь-яку співпрацю держави і приватного бізнесу. Йдеться про те, що державно-приватне партнерство виникає за наявності суспільних потреб, тобто через неспроможність держави (територіальної громади) самостійно реалізувати складні та/або довгострокові проекти через обмеженість чи недостатність фінансів та інших ресурсів (досвіду, фахівців, новітніх технологій тощо). Саме тоді виникає необхідність залучення приватних партнерів).

Зважаючи на подані визначення державно-приватного партнерства, його подальший аналіз має виходити з розуміння його як інструмента

державного управління / регулювання. Систематизація і узагальнення існуючих підходів до трактування поняття партнерської взаємодії держави та приватного сектору, дозволяє зазначити, що державно-приватне партнерство потрібно розглядати не як просте об'єднання ресурсів держави та бізнесу, а як форму відносин, яка поєднує підприємницьку діяльність держави та інші державні коригувальні впливи з можливістю залучення в освіту приватних інвестицій і компетенцій приватного бізнесу.

Висновки. На основі аналізу зарубіжних та вітчизняних наукових джерел визначено сутність поняття «державно-приватне партнерство, що пропонується трактувати як: 1) взаємодію закладів професійної (професійно-технічної) освіти та структур бізнесу на основі взаємних інтересів для досягнення спільних цілей; 2) як співпрацю між державою та бізнесом з метою реалізації освітніх проєктів на основі законодавчих актів та спеціальних угод.

Окреслено перспективні напрями розвитку вітчизняного державно-приватного партнерства, якими є: вивчення європейського досвіду розвитку публічно-приватного партнерства (концептуальних підходів, форм, методів і конкретних механізмів); запровадження нових проєктів між закладами П(ПТ)О та суб'єктами господарювання, органами державної влади, спрямованих на інвестування у інноваційний розвиток сис-

теми П(ПТ)О відповідно до регіональних пріоритетів; розширення можливостей взаємодії закладів П(ПТ)О із державними та приватними партнерами задля організації дуального навчання й підвищення якості практичної підготовки здобувачів освіти.

Виокремлено основні етапи створення та функціонування проєктів державно-приватного партнерства в освітній галузі: *підготовчий* (моніторинг та прогноз потреб ринку праці в регіонах у кваліфікованих кадрах з урахуванням соціально-економічної політики, в тому числі з урахуванням демографічних та міграційних факторів; аналіз та оцінка становища на ринку праці робітників та фахівців, які отримали професійно-технічну освіту); *організаційний* (розроблення моделі партнерства, яка найбільше підходить для системи, що розробляється, створення організаційних умов її функціонування, визначення кола партнерів, укладання договорів для реалізації спільних заходів); *функціональний* (забезпечення матеріально-технічної та ресурсної оснащеності закладів професійної (професійно-технічної); створення умов для інноваційного розвитку установ професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення якості професійної підготовки; організація виховної роботи з учнями в установах професійної освіти, зокрема пропагування престижу кваліфікованої робочої праці та професійної орієнтації молоді); *діагностично-корекційний* (організація моніторингу, проведення оцінювання та коригування системи партнерства).

Список посилань

Артемова, Т. И. (2010). Институт государственно-частного партнерства: мировой опыт и реалии Украины. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна*, 38-2, 110-117. Взято з http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Npdntu_ekon/2010_38_2/110.pdf.

Вінник, О. М. (2010). Управління державно-приватним партнерством при використанні його акціонерної форми. *Вісник Академії правових наук України*, 2, 112-120.

Дутко, Н. Г. (2010). Європейський досвід державно-приватного партнерства. *Державне управління: теорія та практика*, 11. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals>.

Запатріна, І., & Лебеда, Т. (2011). Державно-приватне партнерство як фактор економічного зростання та проблеми його розвитку в Україні. *Економіст*, 3, 52-58.

Знаменський, Г. (2009). Державно-приватне партнерство: український варіант. *Юридичний вісник України*, 39, 7.

Лаптії, Т. М. (2012). Теоретичний зміст поняття і практика застосування партнерства в сучасній економіці. *Економічна теорія та історія економічної думки*, 6, 165-168.

Мартякова, Е. В. (2011). Социально-экономическое развитие и инструменты партнерских отношений. *Вісник Донецького національного університету. Серія. В: Економіка і право*, Т. 1, 233-238.

Мельник, А. Ф., & Підгаєць, С. В. (2017). *Державно-приватне партнерство в системі інститутів національної економіки: механізми розвитку*. Тернопіль: ТНЕУ.

Нейкова, І. С. (2010а). Державно-приватне партнерство як складова інвестиційного механізму інноваційного розвитку. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*, 1 (48), 152-160.

Нейкова, І. С. (2010b). *Державно-приватне партнерство як складова інвестиційного механізму інноваційного розвитку*. URL: http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/Soc_Gum/Nvudpsu/2010_1/2010_1_Neykova.pdf.

Павлюк, К. В., & Павлюк, С. М. (2010). Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*, 17. Взято з http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/02.pdf.

Павлюк, А. П., & Ляпін, Д. В. (2012). Державно-приватне партнерство як механізм активізації інвестиційної діяльності в Україні. *Стратегічні пріоритети*, 3 (24), 38-45.

Про державно-приватне партнерство. № 2404-VI. (2010). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.

Проект закону «Про професійну освіту» (2016). URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-profesiynu-osvitu>

Програма розвитку державно приватного партнерства фонду «FHI 360» (2014). В *Викладання ключових аспектів державно приватного партнерства, Навчально методичний семінар*. URL:<https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=31644bc6728d486b8ac649eaa9687a74&title=MizhnarodneSpivrobotniststvoProProgramuRozvitkuDppAmrUSA>.

Сімсон, О. Е. (2012). Правова природа відносин державно-приватного партнерства. *Вісник Академії правових наук України*, 1 (68), 233-241.

Узунов, Ф. В. (2015). *Удосконалення інструментарію реалізації державно-приватного партнерства в Україні*. Кандидат наук. Класичний приватний університет, Запоріжжя.

Шарова, О. С. (2015). Про проекти державно-приватного партнерства: основні визначення. *Управління проектами та розвиток виробництва*, 1 (53), 91-95.

Переклад і транслітерація

Artemova, T. Y. (2010). Institut hosudarstvenno-chastnoho partnerstva: mirovoi opyt i realii Ukrainy [Institute of public-private partnership: world experience and realities of Ukraine]. *Naukovi pratsi DonNTU. Seriya: ekonomichna [Scientific works of DonNTU. Series: economic]*, 38-2, 110-117. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Npdntu_ekon/2010_38_2/110.pdf, [in Ukrainian].

Vinnyk, O. M. (2010). Upravlinnia derzhavno-pryvatnym partnerstvom pry vykorystanni yoho aktsionernoi formy [Management of public-private partnership using its shareholder form]. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy [Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine]*, 2, 112-120, [in Ukrainian].

Dutko, N. H. (2010). Yevropeyskyi dosvid derzhavno-pryvatnoho partnerstva [European experience of public-private partnership]. *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka [Public administration: theory and practice]*, 11. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua/e-journals>, [in Ukrainian].

Zapatrina, I., & Lebeda, T. (2011). Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak faktor ekonomichnoho zrostantia ta problemy yoho rozvytku v Ukraini [Public-private partnership as a factor of economic growth and problems of its development in Ukraine]. *Ekonomist [Economist]*, 3, 52-58, [in Ukrainian].

Znamenskyi, H. (2009). Derzhavno-pryvatne partnerstvo: ukraïnskyi variant [Public-private partnership: Ukrainian version]. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy [Legal Bulletin of Ukraine]*, 39, 7, [in Ukrainian].

Laptii, T. M. (2012). Teoretychnyi zmist poniattia i praktyka zastosuvannya partnerstva v suchasniï ekonomitsi [Theoretical content of the concept and practice of partnership in the modern economy]. *Ekonomichna teoriia ta istoriia ekonomichnoi dumky [Economic theory and history of economic thought]*, 6, 165-168, [in Ukrainian].

Martiakova, E. V. (2011). Sotsyalno-ekonomicheskoe razvitie i instrumenty partnerskikh otnoshenii [Socio-economic development and partnership instruments]. *Visnyk Donetskoho natsionalnoho universytetu. Seriya. V: Ekonomika i pravo [Bulletin of Donetsk National University. Series. In: Economics and Law]*, T. 1, 233-238, [in Ukrainian].

Melnyk, A. F., & Pidhaiets, S. V. (2017). Derzhavno pryvatne partnerstvo v systemi instytutiv natsionalnoi ekonomiky: mekhanizmy rozvytku [Public-private partnership in the system of institutions of the national economy: mechanisms of development]. Ternopil: TNEU, [in Ukrainian].

Neikova, I. S. (2010a). Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak skladova investytsiinoho mekhanizmu innovatsiinoho rozvytku [Public-private partnership as a component of the investment mechanism of innovative development]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo)*

[*Scientific Bulletin of the National University of the State Tax Service of Ukraine (Economics, Law)*], 1 (48), 152-160, [in Ukrainian].

Neikova, I. S. (2010). Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak skladova investytsiinoho mekhanizmu innovatsiinoho rozvytku [Public-private partnership as a component of the investment mechanism of innovative development]. URL: http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/Soc_Gum/Nvnudpsu/2010_1/2010_1_Neykova.pdf., [in Ukrainian].

Pavliuk, K. V., & Pavliuk, S. M. (2010). Sutnist i rol derzhavno-pryvatnoho partnerstva v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku derzhavy [The essence and role of public-private partnership in the socio-economic development of the state]. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky [Scientific works of KNTU. Economic sciences]*, 17. URL: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/02.pdf., [in Ukrainian].

Pavliuk, A. P., & Liapin, D. V. (2012). Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak mekhanizm aktyvizatsii investytsiinoi diialnosti v Ukraini [Public-private partnership as a mechanism for intensifying investment activities in Ukraine]. *Stratehichni priorityty [Strategic priorities]*, 3 (24), 38-45, [in Ukrainian].

Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo [About public-private partnerships]. № 2404-VI. (2010). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.

Proekt zakonu «Pro profesiinu osvitu» [Draft Law «On Vocational Education»] (2016). URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-profesiynu-osvitu>, [in Ukrainian].

Prohrama rozvytku derzhavno pryvatnoho partnerstva fondu «FHI 360» [FHI 360 Public-Private Partnership Development Program] (2014). V *Vykladannia kliuchovykh aspektiv derzhavno pryvatnoho partnerstva [Teaching key aspects of public-private partnership]*, Navchalno metodychnyi seminar. URL: [https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=31644bc6728d486b8ac649eaa9687a74&title=Mizhna rodneSpivrobitnitstvoProProgramuRozvitkuDppAmrUSAv](https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=31644bc6728d486b8ac649eaa9687a74&title=Mizhna%20rodne%20spivrobitnitstvo%20Pro%20Programu%20Rozvitku%20Dpp%20Amr%20USA%20v), [in Ukrainian].

Simson, O. E. (2012). Pravova pryroda vidnosyn derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Legal nature of public-private partnership relations]. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy [Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine]*, 1 (68), 233-241, [in Ukrainian].

Uzunov, F. V. (2015). *Udoskonalennia instrumentarii realizatsii derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini [Improving the tools for implementing public-private partnership in Ukraine]*. Kandydat nauk. Klasychnyi pryvatnyi universytet, Zaporizhzhia, [in Ukrainian].

Sharova, O. S. (2015). Pro proiekty derzhavno pryvatnoho partnerstva: osnovni vyznachennia [About public-private partnership projects: basic definitions]. *Upravlinnia proiektamy ta rozvytok vyrobnytstva [Project management and production development]*, 1 (53), 91-95, [in Ukrainian].

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION: SEMANTICS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT IN UKRAINE

Oleksandr Slobodianyuk ¹

¹ Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher of the Laboratory of Foreign Systems of Vocational Education and Training of the Institute of Vocational Education NAES Ukraine, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-0915-2249>, e-mail: oleksandrslobodianuk@ukr.net

Abstract

Relevance: innovative processes that play an important role in the context of Ukraine's economy, necessitate the introduction of modern forms, methods and technologies, scientific and technological progress in the social, economic and educational space, legislative strengthening of economic and educational interests of Ukraine in public-private partnership. In Ukraine, partnership development of the state, business and education is at an early stage, so there is an urgent need for their research, in particular, it is necessary to analyze the state of development of such relations in the field of professional (vocational) education (hereinafter: P(V)E).

Purpose: to determine the essence of the concept of "public-private partnership in the field of professional (vocational) education", to identify promising directions of its development in Ukraine, to single out and characterize the main stages of the creation and operation of public-private partnership projects in the field of education.

Methods: theoretical (synthesis, induction, generalization); empirical (study of literary sources, scientific works, legal documents and analysis of concept content of «public-private partnership» in P(V)E).

Results: the analysis of foreign and domestic scientific sources on the problems of public-private partnership in education was carried out, the prospective directions of its development in the education system of Ukraine were outlined, the peculiarities of the creation and functioning of public-private partnership projects in the educational sector were investigated.

Conclusions: the concept content of «public-private partnership in professional (vocational) education» is defined (interaction of P(V)E institutions and business structures based on mutual interests to achieve common goals; cooperation between the state and business for the purpose of implementing educational projects based on legislative acts and special agreements); the prospects for the development of the studied phenomenon are clarified (study of the European experience in the development of public-private partnerships; introduction of new projects aimed at investing in the innovative development of P(V)E in accordance with regional priorities; expansion of opportunities for interaction of P(V)E institutions with state and private partners for the organization of dual education and improvement of the quality of practical training of education seekers); the main stages of the creation and functioning of public-private partnership projects in the educational field are characterized (preparatory, organizational, functional, diagnostic and corrective).

Keywords: *professional (vocational) education, public-private partnership, business, project, partnerships.*

Стаття надійшла до редакції: 03.05.2022

Прийнято до друку: 30.06.2022